

Gdańsk, 19 kwietnia 2016

Informacja o spotkaniu Dyrektora Muzeum II Wojny Światowej, prof. dr. hab. Pawła Machcewicza, z Wiceprezesem Rady Ministrów i Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prof. dr. hab. Piotrem Glińskim

18 kwietnia 2016 r. w Warszawie na zaproszenie Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, miało miejsce spotkanie na temat przyszłości Muzeum II Wojny Światowej. Minister Piotr Gliński wyraźnie zaznaczył, że nie podjął jeszcze żadnych decyzji odnośnie przyszłości Muzeum II Wojny Światowej. Możliwość połączenia z Muzeum Westerplatte jest rozważana przez Ministra, nie jest jednak przesądzona. Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej określa obowiązek obwieszczenia z wyprzedzeniem 3 miesięcy zamiaru dokonania przekształceń placówek kulturalnych (w przypadku Muzeum II Wojny Światowej takie obwieszczenie zostało ogłoszone 15 kwietnia 2016). Minister podkreślił, że czas ten chce wykorzystać na analizę kształtu wystawy Muzeum II Wojny, zorganizowanie debaty historyków na ten temat i dopiero w wyniku tego namysłu podejmie decyzje o przyszłości Muzeum II Wojny Światowej i Muzeum Westerplatte. Prof. Gliński zaznaczył, że analizy mogą potrwać znacznie dłużej niż wymagane przez ustawę 3 miesiące, a ich ostateczny rezultat jest otwarty.

Minister Gliński wyraził oczekiwanie, by wystawa Muzeum II Wojny Światowej przedstawiała polskie doświadczenie historyczne i polską perspektywę wojny, przywołując jednocześnie głosy krytyczne wobec koncepcji Muzeum, wyrażane w przeszłości, a także przedstawione w czterech recenzjach wystawy Muzeum II Wojny Światowej, przygotowanych na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Prof. Gliński zadeklarował przekazanie tych recenzji do wiadomości Muzeum II Wojny Światowej, uznając, że opinia publiczna ma prawo je znać.

W odpowiedzi wyjaśniłem, że od samego początku głównym celem Muzeum II Wojny Światowej jest wpisanie polskiego doświadczenia historycznego w szerszy kontekst europejski i światowy. Podkreśliłem, że to jest właśnie najlepszy sposób zaznajamiania światowej opinii ze specyfiką polskiej historii. Przedstawiłem Ministrowi główne założenia wystawy, informując min., że bardzo ważną jej część stanowi opowieść o Westerplatte, Pomorzu i wojnie 1939 r. Przedstawiamy niemieckie działania w 1939 r. jako początek wojny na wyniszczenie i planowego ludobójstwa na polskich elitach (m.in. rozstrzelanie już w 1939 r. kilkudziesięciu tysięcy przedstawicieli polskiej inteligencji, bombardowania niebronionych miast, ataki na kolumny uciekinierów, mordy na Żydach, na jeńcach). Zaznaczyłem jednocześnie, że ograniczenie wystawy tylko do wydarzeń 1939 r. nie przekaże całości polskiego doświadczenia wojny, pozostawiając poza nawiasem narracji tak ważne tematy, jak m.in. Akcja AB, zbrodnia katyńska, Zagłada Żydów, Polskie Państwo Podziemne. Wyjaśniłem też, że zarzut, iż wystawa nie pokazuje zbrodni na Polakach na Wołyniu nie odpowiada rzeczywistości. Jest wręcz przeciwnie, Muzeum II Wojny będzie pierwszą placówką w Polsce i na świecie, w której będzie się znajdował cały dział wystawy poświęcony

zbrodniom ukraińskim na Polakach na Wołyniu i w Galicji, m.in. prezentowane będą przedmioty należące do wymordowanej ludności wsi Ostrówki, wydobyte w trakcie ekshumacji.

Minister Gliński w odpowiedzi stwierdził, że jeżeli rzeczywiście taki byłby kształt wystawy Muzeum, to stwarza to dobrą płaszczyznę do dalszych dyskusji. Zazaczyłem, że pracownicy Muzeum II Wojny Światowej swoją pracę od początku swoją traktują jako służbę publiczną, a Muzeum jest dobrem ogólnonarodowym, służącym krajowi, a nie jakimkolwiek partykularnemu środowisku, partii politycznej, czy konkretnemu rządowi.

Minister Gliński stwierdził, że budowa powinna być kontynuowana w sposób możliwie najszybszy i najbardziej efektywny, a żadne dotychczas wydane środki nie mogą zostać zmarnowane.

Minister Gliński podniósł także kwestię wysokich kosztów budowy Muzeum II Wojny Światowej (ok. 448 mln zł, w tym ok. 45 mln zł koszt wystawy). Wyjaśniłem, że takie są rzeczywiste koszty stworzenia wielkiego muzeum historycznego, z nowoczesną wystawą na światowym poziomie. Zwróciłem uwagę, że planowane Muzeum Historii Polski ma kosztować, według informacji przekazanych opinii publicznej, ok. 490 mln zł. Wyraziłem również przekonanie, że tworzone muzea historyczne, zarówno Muzeum Historii Polski, jak i Muzeum II Wojny Światowej, są bardzo Polsce potrzebne. Muzeum II Wojny Światowej, którego otwarcie i udostępnienie dla zwiedzających jest realne na początku 2017 r., ma szansę stać się bardzo silnym, szeroko słuchanym polskim głosem we wszystkich najważniejszych, międzynarodowych dyskusjach i kontrowersjach wokół II wojny światowej, jej skutków, a nawet szerzej - całej historii XX wieku, dla którego wojna ta była najważniejszym wydarzeniem.

Prof. dr hab. Paweł Machcewicz

Dyrektor Muzeum II Wojny Światowej